

'Gelukkig Nieuwjaar!'

Hoe vaak hebt u dit al gehoord, of zelf gezegd in uw leven?

Het is de standaarduitdrukking die velen bij de jaarwisseling gebruiken.

We roepen het de buren toe als we ons om middernacht even buiten wagen en het vuurwerk om ons heen knalt. We zeggen het bij de Nieuwjaarsborrels en op de recepties, en we schrijven het op de wenskaarten die we naar onze vrienden en bekenden sturen.

Een wens waar niemand aanstoot aan kan nemen en die in alle talen wordt gebruikt.

Maar soms wil je toch een persoonlijker wens sturen, woorden waarmee je een boodschap wilt overbrengen:

We wensen je een nieuwjaar!

Je zoekt vast naar het woord

'gelukkig' maar dat staat er niet.

Ik ben niet van dat soort

Ik gun je namelijk vooral

Dat je zijn mag wat je bent

En dat je alles voelen mag

Gewoon op elk moment

En dat je niet per se altijd

Gelukkig hoeft te zijn

Want niet alles in het leven

Is nou eenmaal altijd fijn

Wat leggen we de lat toch hoog

Voor onszelf en voor elkaar

Daarom leg ik hem laag voor jou

En wens je gewoon een nieuw jaar!

Je kunt niet altijd super-gelukkig zijn maar je kunt wel vaker simpelweg blij zijn. Blij met gewone dagelijkse dingen, met onverwacht bezoek, met een telefoontje van een vriendin die goed nieuws heeft, of gewoon blij zijn dat een recept goed is geslaagd en je gasten ervan smullen.

Zelf word ik blij van muziek, of eigenlijk is het woord blij niet juist. Ik geniet van klassieke muziek, wil dan stil zitten en luisteren en de muziek zo over me heen laten komen. Daar word ik rustig van maar toch ook heel blij.

In deze dagen worden we overspoeld met muziek. Op straat, in de winkels en restaurants, overal hoor je muziek. Nieuwe songs en bekende liederen komen uit de luidsprekers en iedereen kan genieten van de klank van bekende nummers als 'Merry Christmas', 'Jingle Bells' en zelfs 'Stille Nacht', en onwillekeurig loop je mee te neuriën.

De vele kerstconcerten live, of op radio en/of tv maken dat we thuis of elders kunnen kiezen wat we willen horen. Ja, deze donkere dagen voor Kerst zitten vol muziek, en het 'Vrede op aarde' klinkt in alle talen over de hele wereld. Mijn innigste wens is dat deze woorden, 'Vrede op aarde', onze toekomstmuziek zal zijn, te beginnen in 2025.

Uw voorzitter, Diény Scheffer

Merry Christmas

De dagen rondom Kerst zijn misschien wel de meest magische dagen van het jaar. Zodra de dagen korten, kan het aftellen naar Kerst beginnen. Was het vroeger vooral een christelijke feestdag, nu is het meer een algemeen feest geworden met 'Vrede op aarde' als centraal thema.

De betekenis van Kerstmis gaat verder dan alleen het vieren van de geboorte van Jezus. Het is een moment waarop we ons richten op wat echt belangrijk is in het leven, namelijk onze relaties met anderen en onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor degenen die het minder goed hebben dan wij. Of we nu religieus zijn of niet, Kerstmis biedt ons allemaal de kans om iets goeds te doen voor een ander. Kerstmis is uitgegroeid tot een van de belangrijkste feestdagen ter wereld, waarop veel mensen van alle leeftijden, culturen en achtergronden samenkomen. Het is een tijd van liefde, vrede en saamhorigheid, en waarin mensen zich richten op geschenken geven en vreugde delen.

Veel mooie tradities

Traditioneel wordt Kerst gevierd met versieren van huizen en kerstbomen. Veel groen en veel lichtjes. Kerkdiensten. Kerstmarkten en concerten. Zo ontstaat er een speciale sfeer waar iedereen van kan genieten. En waar men elkaar een zelig, gezegend of vrolijk Kerstfeest wenst. Er worden kerstspelen opgevoerd waarin het verhaal van Jezus' geboorte wordt nagespeeld, vaak met zang en muziek, om het verhaal tot leven te brengen. Onlosmakelijk verbonden met Kerstmis is de versierde kerstboom. Deze traditie is in de 19de eeuw overgenomen uit Duitsland en wordt nog steeds in veel huizen in ere gehouden. De kerstboom zorgt niet alleen voor gezelligheid tijdens de kerstdagen, maar staat ook symbool voor hoop en wedergeboorte. In deze periode is samenzijn belangrijk, dagen van tradities koesteren, dagen waarop nieuwe herinneringen

ontstaan. Naast de kerstboom versieren en cadeautjes geven, worden er ook kerstliedjes gezongen en kerstfilms gekeken. In sommige landen staat op kerstavond of tijdens het ontbijt kerstbrood of kerststol op het menu.

Kerststal

Om de betekenis van Kerstmis aan ongeletterden uit te leggen, bedenkt de heilige Franciscus van Assisi in 1223 een levende kerststal, die hij opstelt in de Italiaanse gemeente Greccio. In de 16de eeuw wordt de kerststal populair. In de 19de eeuw halen rijke mensen een kerststal in huis. Zij zetten na Sinterklaas een stal met poppetjes neer, voorstellende het Jezuskindje in de kribbe, omringd door Maria, Jozef en de andere personages uit het kerstverhaal; pas met Kerstmis wordt het kindje in de kribbe gelegd. Sindsdien staat in veel kerken en huizen een kerststal onder of naast de kerstboom, en zijn er prachtige tentoonstellingen van bijzondere kerststallen.

Cadeautjes en de Kerstman

Een traditie van Kerstmis is cadeautjes geven, in de meeste gevallen gedaan door de Kerstman. Soms, bijvoorbeeld in Zuid-Duitsland, gebeurt dat door het Kerstkind, anderen kiezen ervoor om de cadeautjes onder de kerstboom te leggen. Een leuk weetje is dat de Amerikaanse naam van de Kerstman afkomstig is van onze eigen Sinterklaas. Nederlandse emigranten zorgden er in de 18de eeuw voor dat de Sinterklaastraditie ook in de Verenigde Staten bekend werd. De Britse emigranten hadden op hun beurt Father Christmas. In de loop der jaren kwamen Sinterklaas en Father Christmas bij elkaar en werd het Santa Claus. Toch heeft de Kerstman zijn eigen oorsprong en is hij uitgegroeid tot een belangrijk symbool van Kerstmis over de hele wereld.

De oorsprong van de Kerstman

Een magische plek, ver weg in het koude Noorden, waar de sneeuw altijd glinstert en het bijna de hele dag donker is, ... daar woont de Kerstman, op de Noordpool! In een gezellig huis, omringd door ijs en sneeuw, heeft hij rendieren en elfjes als zijn vrienden en ze helpen hem met alles wat hij nodig heeft, zoals cadeautjes maken en zijn slee repareren. Op Kerstavond springt hij in zijn slee en begint zijn reis, om cadeautjes te bezorgen bij kinderen over de hele wereld. Het ontstaan van de Kerstman gaat terug tot de middeleeuwen, toen de kerstviering een belangrijk onderdeel werd van de christelijke traditie. In veel landen werden cadeautjes uitgedeeld op kerstavond, en er ontstond een figuur die deze cadeautjes bracht, zoals de Italiaanse Babbo Natale, de Franse Père Noël en de Nederlandse Sinterklaas.

In de Verenigde Staten ontwikkelde zich in de 19de eeuw de Kerstman zoals wij die vandaag de dag kennen. Populair gemaakt door auteurs als Clement Clarke Moore en Thomas Nast, die hem afbeeldden als een vriendelijke, mollige man met een witte baard, een rood pak en gezeten in een slee, getrokken door rendieren. In Nederland is de traditie van de Kerstman niet zo oud als die van Sinterklaas. Toch deed de Kerstman hier al in de jaren vijftig van de vorige eeuw zijn intrede, vooral populair gemaakt door de invloed van Amerikaanse films, televisieseries en muziek.

De redactie wenst u MOOIE KERSTDAGEN!!

Geluk

Onlangs fietste ik terug van de markt, ik had kaas en groenten gekocht en wat plantjes voor in de tuin, het miezerde en terwijl ik naar huis reed voelde ik me, ondanks de nattigheid, tevreden. Tevreden met het bestaan. Al mijmerend vroeg ik me af of ik ook gelukkig was. Nee, dat toch niet, ik voelde me niet gelukkig. Het gevoel van geluk is dieper, dieper dan tevreden of blij. Dieper ook dan mazzel hebben.

Jaren geleden, ik woonde nog in Amsterdam, was ik bevriend met een journaliste die voor de radio werkte bij het Humanistisch Verbond. De jaarwisseling stond eraan te komen en dan plegen we elkaar een Gelukkig Nieuwjaar te wensen. Reden voor haar om en keer een programma te maken over Geluk. Want wat wensen we elkaar nu eigenlijk? Wat maakt ons gelukkig? Is dat een verre wens: als ik maar eenmaal... getrouwd ben, afgestudeerd ben, die baan heb, dáár woon, ja, dán ben ik gelukkig.

Ze zocht me op met haar bandrecorder en we praatten over geluk. Het was gezellige prietpraat. Na het tweede kopje koffie, terwijl ze haar bandrecorder alweer inpakte, zei ik, terwijl ik nog een beetje na mijmerde: 'Volgens mij ben ik gelukkig als ik mezelf een haalbaar doel stel – of een onhaalbaar doel bijstel zodat het haalbaar wordt – en actie onderneem om het te behalen.' 'Ho, ho, wacht even,' zei ze, en haalde haar bandrecorder weer tevoorschijn, 'zeg dat nog eens!' En ik herhaalde dat voor mij geluk geen luchtfietserij is, zo van 'als ik maar eenmaal...', maar wat voor mij geluk is, is als ik voor mezelf een zwaar, maar haalbaar doel stel. En vervolgens op weg ga om dat te bereiken. En als dat lukt ben ik gelukkig, heel diep gelukkig. Geen bruisend gevoel dat er meteen vanafspat, maar iets dat wat later komt, een diep besef van dankbaarheid, 'het is goed, het klopt'.

Ik was dertig toen ik psychologie ging studeren. Mijn man was erop tegen, want 'wie zorgt er dan voor de kinderen?' Vriendinnen verklaarden mij voor gek: 'Je bent jaren bezig voordat je iets bereikt hebt.' En ik dacht: klopt, maar als ik er niet aan begin zal ik het nooit bereiken. Na tien jaar studeerde ik af. En ik was gelukkig, diep gelukkig. Ik was op weg gegaan, ben onderweg weleens gezakt voor een tentamen, heb weleens gemopperd en gevloekt, er zelfs de brui aan willen geven, maar ik ging dóór. En ik heb het gehaald. En dat zinderende gevoel van geluk heb ik nog dagen met me meegedragen.

Toen ik net mijn e-bike had heb ik een rondje Nederland gefietst. Ik was neergestreken in een B&B in het oude Veerhuis van Varik, uitkijkend op de Lek. Het was een warme dag geweest, de gastvrouw had een lekkere soep voor me gemaakt, me mijn bed gewezen en was naar huis gegaan. En daar zat ik, op het terras, in mijn eentje, domweg gelukkig te wezen. Want ik fietste hier toch maar, als enige grootouder die dat nog kon. De opa's waren allemaal al dood, en de enige andere oma was slecht ter been. Ik deed wat ik wilde doen en was gelukkig.

Foto illustratief

Twee jaar geleden ben ik op de fiets naar Italië gegaan, waar kleinzoon Jacob voor een tussenjaar zat. Toen ik her en der van mijn plannen vertelde werd ik wederom door sommigen voor gek verklaard. 'Veel te gevaarlijk, je dóet het niet!' Maar ik kreeg ook een beschermengeltje dat met mij meeding. Onderweg had ik slecht weer, een keer een lekke band, ik ben twee keer gevallen, maar toen ik aankwam was daar Jacob, die mij juichend omhelsde, 'Oma, oma, je hebt het gedáán!' Ik had het gedáán en dat maakte mij gelukkig.

Toen ik jarig was heb ik mijn beide kinderen gevraagd om een dag samen naar mij toe te komen. Ik mocht immers twee mens visite ontvangen. Ik heb met ze gepraat, ik heb ze kunnen vertellen over wat er mis ging in mijn leven en wat er goed ging, waar ik spijt van heb en waar ik trots op ben. En of ik begraven of gecremeerd wil worden en over wat er 'op de kaart moet', en wat de code is en het wachtwoord van... en over nog veel meer.

Achteraf besepte ik dat ik het heel eng had gevonden om dit te doen. Als zo'n intiem gesprek uit de klauwen loopt, ben je verder weg dan ooit. Maar het liep niet uit de klauwen, integendeel. Toen ik ze had uitgezwaaid was ik moe. Maar ook intens dankbaar dat ik het had aangedurfd. Ik was gelukkig, heel diep gelukkig.

Mariet van Zanten – van Hattum

Afbeelding Pixabay

Van samen zingen word je blij!

In Nederland zijn ongeveer 1,8 miljoen mensen lid van een zangkoor. Zingen is hier populairder dan voetballen. 10,7 procent van alle Nederlanders zingt in een koor, amateur of professioneel. Er zijn tienduizend geregistreerde koren en twee à drieduizend 'wilde' koren.

Goed voor lichaam en geest

'Samen zingen heeft een enorme verbindende kracht,' aldus hersenwetenschapper Erik Scherder. Zingen is goed voor lichaam en geest. Samen zingen in een koor genereert saamhorigheid en leidt heel vaak tot levenslange vriendschappen. En zoals de Duitse auteur Johann Gottfried Seurne al in 1804 schreef: *'Wo man singt, da lass dich ruhig nieder, böse Menschen haben keine Lieder.'*

In deze tijd van het jaar zijn er talloze kerstconcerten om van te genieten en om samen met het koor de overbekende kerstliederen te zingen.

Vrouwenkoren en het klassieke repertoire

Vrouwenkoren, nog niet zo lang geleden 'dameskoren' geheten, kennen een vrij late opkomst. Er bestond eenvoudigweg geen repertoire voor. Vrouwen zongen eeuwenlang niet mee in de kerkkoren, die bestonden alleen uit mannen en jongens. Vrouwen werden niet gelijk behandeld als mannen; componisten waren niet gemotiveerd om voor deze categorie stemmen iets te componeren.

Dat veranderde met de opkomst van het concertwezen. Vrouwen gingen meezingen in opera's, in meerstemmige missen, oratoriumuitvoeringen, et cetera. Beroemde zangeressen zongen op concerten hun aria's. Componist Franz Schubert (1797 – 1828) heeft zich verdienstelijk gemaakt voor het repertoire voor vrouwenkoor, zoals met zijn wereldberoemde compositie 'Ständchen'. Weliswaar schreef hij die in eerste instantie voor mannenkoor en mezzosopraansolo, maar later verving hij de mannenstemmen door vrouwenstemmen.

Clara Schumann (1854) en Johannes Brahms (1853)

Ontwikkeling

Componist Johannes Brahms (1833 – 1897) heeft veel betekend voor de ontwikkeling van het vrouwenkoor. In 1860 schreef hij vier composities voor vrouwenkoor met hoorns en harp. Op 15 januari 1861 gaf componiste en pianiste Clara Schumann (1819 – 1896) een concert waarbij het Hamburger vrouwenkoor optrad. Een vrouwenkoor dat optrad bij een groot concert was niet gebruikelijk, dat gebeurde alleen bij huisconcerten of op het conservatorium, en een enkele keer in een protestanse kerk bij een huwelijk, begrafenis of doop. Clara's concert bleek belangrijk voor de ontwikkeling van het vrouwenkoor.

In Nederland heeft Catharina van Rennes (1858 – 1940) met haar cantates en liederen een belangrijke rol gespeeld.

Steeds uitgebreider

Het repertoire voor vrouwenkoor wordt gelukkig steeds uitgebreider en interessanter, ook door bewerkingen van allerlei soorten muziek.

En zoals we deze maand kunnen zien in het tv-programma **Zing!** is er een enorme variatie in uitvoeringen door vrouwen én mannen: popmuziek, klassiek, smartlappen, opera, operette, musical, alles komt voorbij. Vaak met prachtige choreografiën, aanstekelijk enthousiasme en perfecte samenwerking.

Bronnen:

Koornetwerk Nederland – www.koornetwerk.nl

'Schets van de ontwikkeling van het vrouwenkoor en het repertoire' door José de Gruiter-la Haye – 1981

Redactie – W.H.

Universele kerstmuziek

Het oudste en beroemdste kerstlied ter wereld is wel 'Stille Nacht'. In 1816 schreef priester Joseph Mohr de tekst, en in 1818 schreef koordirigent en componist Franz Gruber er de muziek bij. Beiden woonden in het Oostenrijkse Oberndorf, een dorp bij Salzburg. In de Sint-Nicolaaskerk aldaar is op eerste kerstdag 1818 het lied voor het eerst uitgevoerd, slechts begeleid door een gitaar omdat het orgel van de kerk door een overstroming onklaar was geraakt.

Wereldwijd succes

De oorspronkelijke tekst is in honderden talen vertaald en sinds 1818 wereldwijd gezongen. In de oorlog van 1914 zou het op kerstavond gezamenlijk gezongen zijn door vijandelijke Duitse en Engelse soldaten, ieder in hun eigen taal. Stille Nacht staat op de Werelderfgoedlijst van Unesco, als erkenning van de universele en sociale waarde ervan. In 1935 verkocht Bing Crosby 30 miljoen exemplaren van zijn grammofoonplaat met 'Silent Night'.

Toerisme

De 'beroemdste kersthit aller tijden' is al jaren een grote bron van inkomsten voor de inwoners van Oberndorf. Elk jaar bezoeken duizenden toeristen de naar het lied vernoemde kapel bij de Sint-Nicolaaskerk.

Bron: kro-ncrv.nl

Wil Hoeffnagel – van der Wilk

Tips en hints

Wetenswaardigheden – Samenstelling: Wil Hoeffnagel – van der Wilk

Kerst-maaltijd / -man / -markt...

...en nog veel meer zaken die ons bezighouden in deze periode.

Een uitgebreid diner thuis? Uit eten? Een kerstman over de vloer of een bezoek aan de kerstmarkt?

Kerstarrangement? Welke kleur ballen horen er dit jaar in de kerstboom?

Ga naar Google, tik 'kerst 2024' in de zoekbalk, en u vindt een schier eindeloze rij tips voor een vrolijke, gezellige of mooie kerst, net wat u verlangt.

[www.google.nl/kerst 2024](http://www.google.nl/kerst%202024)

Nog altijd een taboe

'Bloed, zweet en tranen: voor velen de realiteit van ongesteld zijn. Het is iets heel gewoons, maar toch heerst er nog altijd een taboe op menstruatie. En dat terwijl ongesteld zijn er voor de helft (!) van de wereldbevolking gewoon bij hoort.

Daarom hebben wij het liever over 'gewoongesteld' zijn. Want je zou er gewoon over moeten kunnen praten.' **Aldus Women Inc.** En menstruatieproducten zouden gewoon

voor iedereen beschikbaar moeten zijn, net als toiletpapier. Samen maken we menstruatie bespreekbaar.

Thuis, op school, op de sportclub, op het werk, gewoon, overal.

Niet iedereen kan menstruatieproducten betalen. Een op de acht mensen in Nederland wordt maandelijks geconfronteerd met menstruatiearmoede. Women Inc. zet zich in om dit tegen te gaan, samen met het Armoedefonds en Dokters van de Wereld.

Meer informatie op www.womeninc.nl

**WOMEN
INC**

Voorkomen beter dan genezen

Uit nieuwe cijfers van het Verbond van Verzekeraars blijkt dat woningbranden vaker worden veroorzaakt door onder andere fietsaccu's. Belangrijk om te weten wat te doen als zo'n accu in brand vliegt en vooral hoe dit te voorkomen. Het risico op een brandende fietsaccu neemt toe wanneer die te lang wordt opgeladen, bijvoorbeeld bij 's nachts opladen, of na een val.

Laat accu's jaarlijks controleren door een fietsspecialist zodat verborgen schade op tijd wordt opgemerkt. Is de accu gevallen of laadt hij niet meer goed op? Ga dan direct naar een fietsspecialist om kortsluiting of brand te voorkomen.

www.iklaadaccuraat.nl

Bron: Ilse van Wijk – expert veilig productgebruik

www.veiligheid.nl kenniscentrum voor letselpreventie

Gezonde thee

Groene en zwarte thee, zoals Earl Grey, zijn goed voor de gezondheid. Ze bevatten bioactieve stoffen zoals flavonoïden (antioxidanten), verlagen de bloeddruk en verkleinen de kans op een beroerte, zo blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Met drie koppen thee per dag is er al gezondheidsvoordeel.

Kruidenthee, zoals rooibos- of kamillethee, is geen echte thee. Het zijn aftreksels van planten of vruchten, of mengsels van kruiden, bloemen en specerijen zoals zoethout, kaneel of kamille. Kruidenthee levert geen gezondheidsvoordelen op. Zoethoutthee en sterrenmix kunnen zelfs de bloeddruk verhogen, en in venkel-en anijsthee zitten plantengifstoffen (aromastoffen). In afslankthee kunnen stoffen voorkomen die ook in medicijnen zitten, en thee van onkruid zoals smeerwortel of klein hoefblad zit van nature vol gifstoffen.

Bron: www.voedingscentrum.nl

Herinneringen aan Nederlands-Indië

Kortgeleden is 'www.onsland.nl' gelanceerd, een website met meer dan 250 duizend bronnen over de gedeelde geschiedenis van Nederland en Indonesië. Hier vindt u historische bronnen uit archieven en musea, informatieve verhalen, en wie weet ook uw eigen familiegeschiedenis.

Daarnaast heeft Delpher een thema georganiseerd over de geschiedenis van Nederlands-Indië, het huidige Indonesië, met informatie over de dekolonisatie, scheepsberichten met namen van passagiers, en boeken over de zware omstandigheden waarin de Indonesische bevolking moest leven. Er zijn ook meer alledaagse onderwerpen te vinden, zoals recepten, mode en het huishouden.

www.onsland.nl

Ontdek meer, Steeds weer. www.delpher.nl

Rechten van de consument

ACM ConsuWijzer is onderdeel van de toezichthouder Autoriteit Consument & Markt (ACM). Hier kunt u problemen melden over bijvoorbeeld online winkelen, pakketreizen, garanties, energiecontracten of telefoonabonnementen.

'ACM ConsuWijzer geeft gratis informatie over uw rechten als consument. Wij letten op of bedrijven zich aan de regels houden. En wij kunnen ingrijpen als bedrijven dat niet doen. Meld het daarom bij ons als u denkt dat een bedrijf de regels overtreedt.'

www.consuwijzer.nl

ACM **ConsuWijzer**

Nieuws van de Nederlandse Vrouwen Raad

Vrouwen in Waterschappen

De Nederlandse Vrouwen Raad nodigt haar lidorganisaties uit om samen een reizende tentoonstelling over vrouwen en Waterschappen tot een groot succes te maken. Het doel hiervan is: meer kennis delen over de Waterschappen en het belang van

vrouwen die er actief in meedoen. In de loop van 2025 gaat de tentoonstelling van start, daarna nog te zien tot en met 2026 in verschillende steden. De NVR vraagt haar lidorganisaties om bijvoorbeeld een activiteit te organiseren rondom de tentoonstelling als die in de buurt is, een onderdeel te sponsoren, of mee te denken over andere manieren om betrokken te zijn. 'Samen kunnen we meer vrouwen inspireren en laten zien hoe belangrijk hun stem is in de Waterschappen en de politiek.

Doe mee met de Reizende Tentoonstelling over Vrouwen in Waterschappen!

De Nationale Economische Veerkracht Coalitie, waar ook de Nederlandse Vrouwen Raad deel van uitmaakt, organiseert elk jaar de Dag van de Economische Veerkracht. De volgende editie is op 30 januari 2025.

Belangrijk onderdeel van deze middag: rondetafelgesprekken waarin professionals, beleidsmakers, onderzoekers, belangenorganisaties en werkgevers met elkaar aan tafel zitten om kennis te delen en concrete afspraken te maken om de economische positie van vrouwen te versterken.

Kijk voor alle informatie op www.nederlandsevroewenraad.nl

Aangrimmen

200 jaar geleden overleed Rhijnvis Feith (1753-1824), jurist, vrijmetselaar en politicus. Hij schreef poëzie en romans, publiceerde brieven over uiteenlopende onderwerpen, reisverslagen en columns. INT-taalkundige Roland de Bonth stelde het gelegenheidswoordenboekje 'Ach en Wee' samen, met woorden uit de werken van Feith die passen bij het beschrijven van gevoelens, zoals *aangrimmen*, *omsnorren*, *rinkinken* en *zielensmart*. Met dit woordenboekje hoopt het Instituut voor de Nederlandse Taal het werk van Feith levend te houden. Via de uitgebreide en interessante website van het Instituut voor de Nederlandse Taal komt u bij het gelegenheidswoordenboekje.

Aangrimmen

Grimmend aanzien, met grimmige of toornige blik bedreigen.

Ik zag hem aangegrimd, gescheurd uit 's Moeders armen.

(*Oden en Gedichten* 1796-1814, 1: 196)

Smalt

Door smelting verkregen glanzende laag of glanzende kleurstof, email.

't Glinstrend smalt der weide Wordt een vale heide Voor den ouderdom,

(*Oden en Gedichten* 1796-1814: 14, 16)

www.ivdnt.org

Jacob Matham, *Kracht* (jurk met smalt en azuriet) [Rijksmuseum]

Wij zijn ProDemos

ProDemos is het 'Huis voor democratie en rechtsstaat'. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat iedereen zelf kan doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa. Onder de projectnaam 'Democratie voor iedereen' verzorgt ProDemos door het hele land gratis informatiebijeenkomsten, bijvoorbeeld over hoe de democratie werkt, of over de rechtsstaat en de rechtspraak. U kunt gratis rondleidingen boeken door de Eerste en Tweede Kamer, of bijvoorbeeld onder leiding van een gids een wandeling maken door het politieke centrum van Den Haag, over beroemde vrouwen uit de politieke geschiedenis.

www.prodemos.nl

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Lekker lezen *onder de kerstboom*

Vergeeten hoofdstuk

In september 1945 landen Nederlandse troepen op Java, met als doel de controle over 'Ons Indië' terug te krijgen. De groep van honderd bestaat naast gemilitariseerd medisch personeel uit een handvol vrouwelijke soldaten, het Vrouwenkorps van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger – het KNIL. Journalist en tekstschrijver Jorien Wallast tekende de persoonlijke ervaringen op van vijf vrouwen uit deze unieke legereenheid. Boeiende en bijwijlen angstaanjagende belevenissen, terwijl de vrouwen zich staande moeten houden in de orgie van geweld die uitbreekt in de pas uitgeroepen Republiek Indonesië. In het boek staan de namen van de ongeveer 1300 vrouwen die bij het KNIL zaten, ook op de auteurswebsite zijn ze te vinden: www.componist.nl/auteur.

Saluut Batavia – Het verhaal van de vrouwelijke KNIL-soldaten

Jorien Wallast – Uitgeverij Alfabet www.alfabetuitgevers.nl – € 24,99

90 jaar Boekenweek

'Jemoerstaal' is het thema van de Boekenweek in 2025, van 12 tot en met 23 maart. De Boekenweek bestaat volgend jaar negentig jaar. Ter gelegenheid van dit jubileum is voor het boekenweekgeschenk een schrijfwedstrijd georganiseerd. Op 12 februari wordt bekendgemaakt wie de wedstrijd heeft gewonnen en wie dus het geschenk mag schrijven. Paulien Cornelisse schrijft het boekenweekessay, getiteld 'hè hè, in de Boekenweek te koop in de winkel voor € 5,25.

www.boekenweek.nl

BW90

Alle remmen los

In de beslotenheid van de notariskamer gaan alle remmen los. Liefde, haat, leugens, bedrog, achterbaksheid, onbaatzuchtigheid: hier komt het beste en het slechtste in mensen naar boven. Een vrome non laat stiekem een fortuin aan sieraden achter, inclusief goud en juwelen. Een notaris ontsnapt op het nippertje aan een gewelddadige ruzie tussen drie broers over de verdeling van hun vaders erfenis. Een jong stel wil laten vastleggen dat er camera's in hun huis moeten worden opgehangen als het niet goed gaat met hun relatie. Opnieuw een boek met bijzondere verhalen uit de notarispraktijk: soms verbijsterend en soms ontroerend.

De laatste geheimen van de notaris – Johan Nebbeling

Uitgeverij Haystack – www.haystack.nl – € 17,50

De drie eerdere boeken van Johan Nebbeling over de notarispraktijk zijn als serie met korting te koop (tot eind januari 2025) van € 52,50 voor € 45,-

Geestig, nuchter en liefdevol

Volkskrant-columnist Thomas van der Meer biedt een inkijk in de levens van de meest kwetsbare en doorgaans onzichtbare patiënten: verpleeghuisbewoners, en mensen die langdurig zijn opgenomen in een psychiatrische kliniek. Terloops toont hij ook de pijnlijke gevolgen van jarenlange bezuinigingen: zorginstellingen moeten steeds meer mensen verzorgen voor steeds minder geld. Humoristisch, met galgenhumor soms, maar vooral met bewogenheid met de mensen die hij verzorgt, doet hij verslag van de dagelijkse belevenissen in het verpleeghuis.

Zullen we dan maar heel lang leven – Thomas van der Meer

€ 22,99 – www.uitgeverijpluim.nl

Kunstige verhalen

Een boek vol bijzondere verhalen van de hand van Sacha Bronwasser. Fictieve verhalen, die zich afspelen op verschillende plaatsen en onder zeer uiteenlopende omstandigheden, van het heden tot in de verre toekomst. Elk verhaal in verband met een bestaand kunstwerk, zoals het ontroerende 'Straks', in relatie tot het prachtige portret van een overleden meisje, geschreven voor het 200-jarig bestaan van het Mauritshuis, en eerder verschenen in de jubileumuitgave 'Pennen over penselen' (2022). Fascinerend verhalen, raadselachtig soms, maar vooral boeiend en heel mooi. Een waardige opvolger van het veelgeprezen 'Luister'.

De Lotgevallen – Sacha Bronwasser

Uitgeverij Ambo Anthos – www.amboanthos.nl – € 24,99

Legendarische Hollander

Han Hollander was de eerste en lange tijd enige sportverslaggever op de Nederlandse radio. Hij zette de toon voor de generaties radioverslaggevers die na hem zouden komen, van Theo Koomen tot Jack van Gelder. Govert van Brakel, een van de andere bekende opvolgers, vertelt hoe de Joodse volksjongen uit Deventer zich eerst opwerkte tot *Telegraaf*-journalist en oprichter van Go Ahead Eagles, om daarna door te breken als radiostem. Hollander was een van de bekendste Nederlanders van de jaren dertig. Aan zijn carrière kwam een abrupt en tragisch einde door de Tweede Wereldoorlog, in 1943 is hij in Sobibor vermoord. Mooi portret van een legendarische sportverslaggever, en tegelijkertijd een onthullende geschiedenis van de begindagen van het Nederlandse voetbal en de omroepwereld.

Han Hollander – Govert van Brakel

Uitgeverij Balans – www.uitgeverijbalans.nl – € 25,-

Moedig levensverhaal

Het relaas van een vrouw na het overlijden van haar man. Na zijn dood dringt tot haar door dat hun huis overwoekerd is geraakt met spullen en zwaarmoedigheid. Terwijl zij de kamers opruimt, ontstaat langzaam weer ruimte in haar gevoelens voor hem. Ze wil terugvinden hoe hij ooit was, hoe zij ooit was en begrijpen waarom hun leven samen is gelopen zoals het is gelopen. Herinneringen komen terug, de doorwerking van het verleden wordt zichtbaar, materiële en psychische verwerking gaan hand in hand.

Een moedig memoir over de ruimte die je inneemt in een relatie, in een gezin, in de maatschappij, als moeder en als vrouw. Een moedig verhaal over eenzaamheid, angst en de keuzes die we maken uit liefde.

Beladen Huis – Christien Brinkgreve

Uitgeverij Atlas Contact – www.atlascontact.nl – € 21,99

Dit boek verschijnt eind januari 2025

Kijken en genieten

Volkskunst

Unieke en sfeervolle kerstgroepententoonstelling met ruim 150 groepen, vaak ontroerende uitingen van volksdevotie en volkskunst uit de gehele wereld.

22 en 26 december 2024 t/m 5 januari 2025 – 1 januari gesloten

HH Martelaren van Gorcum (Hofkerk)

Linnaeushof 94 | 1098 KT Amsterdam

www.hofkerk.amsterdam

De mooiste kerststal van Nederland

Een prachtige stal met ruim 600 schitterende kerststalfiguren. Het zijn echte museumstukken; afkomstig uit de achttiende eeuw uit de Italiaanse stad Napels. Samen vormen ze een complete stad in miniatuur.

13 dec 2024 – 12 jan 2025 – Museum Catharijneconvent,

Lange Nieuwstraat 38, 3512 PH Utrecht

www.catharijneconvent.nl

Foto Catharijneconvent

Kerststallen in Den Bosch

Een leuk uitje voor de hele familie in de kerstvakantie is de Kerstallenenroute. Drie weken lang zijn verspreid door de binnenstad ruim 250 sfeervolle Kerststallen te bewonderen achter het raam van bewoners en ondernemers.

15 december 2024 tot 5 januari 2025 – Plan de route op www.kerststallendenbosch.nl

De beroemde kerststal in de Sint-Janskathedraal is te zien van 8 december t/m zondag 12 januari 2025.

www.kerststal-sint-jan.nl

Kerst op de Kranenburg

Dit jaar zijn weer kerstgroepen uit alle delen van de wereld te bewonderen in de in kerstsfeer versierde kerk/museum. Er zijn groepen uit het keramisch erfgoed van Jac. Bongaerts en een selectie van ruim 200 groepen uit de verzameling van Tim Bottema.

6 december 2024 tot en met 12 januari 2025

Het Heiligenbeeldenmuseum, Ruurloseweg 101, 7251 LD Vorden

www.heiligenbeeldenmuseum.nl

Smullen geblazen!

Van de oer-Hollandse vlaflip tot een koninklijk dessertbuffet, van baklava tot een Charlotte Russe, van pudding en ijs tot overheerlijke desserttaarten: in het Haagse Kunstmuseum ziet u de geschiedenis én het plezier van 'het toetje'. Kookboeken, bakvormen, serviezen, schilderijen en nog veel meer tonen de overheerlijke, zoete wereld van het dessert. U wordt verrast door een speelse afwisseling van kunsthistorische voorwerpen en creatieve uitingen van hedendaagse makers. Auteur en tv-persoonlijkheid Janny van der Heijden is gastconservator van de tentoonstelling.

Grand Dessert – De geschiedenis van het toetje – nog tot en met 6 april 2025

www.kunstmuseum.nl Foto Kunstmuseum Den Haag

KUNSTMUSEUM
DEN HAAG

Ook te zien: De unieke geschiedenis van het Huis Dior

In de jaren na de Tweede Wereldoorlog richt Christian Dior (1905 – 1957) zijn eigen, al snel wereldberoemde, modehuis op in Parijs en maakt hij een ongekend snelle opmars in de modewereld. Zijn 'New Look' met wijde rokken, verandert de mode en zijn silhouetten worden gedragen van Parijs tot Londen, New York, Tokio en Rio de Janeiro.

DIOR – A New Look – nog tot en met 26 januari 2025

Kunstmuseum, Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag

www.kunstmuseum.nl

Pracht en praal

Een wereld van pracht en praal kunt u momenteel zien in Paleis Soestdijk. Maak een betoverende reis door de glansrijke geschiedenis van het koninklijk hof. Bewonder de schitterende juwelen en weelderige baljurken die de grandeur van het hof tot leven brengen.

Van glinsterende tiara's tot elegante broches, elk juweel onthult een uniek verhaal van macht, liefde en ongeëvenaard vakmanschap. Paleis Soestdijk is bijzonder trots op de bruiklenen van prominente instellingen en particuliere verzamelaars voor deze expositie. De Koninklijke Verzamelingen, het Diamant Museum Amsterdam, Paleis Het Loo en diverse privéverzamelaars hebben hiervoor uitzonderlijke stukken ter beschikking gesteld.

Schitteren op Soestdijk – nog tot 23 februari 2025

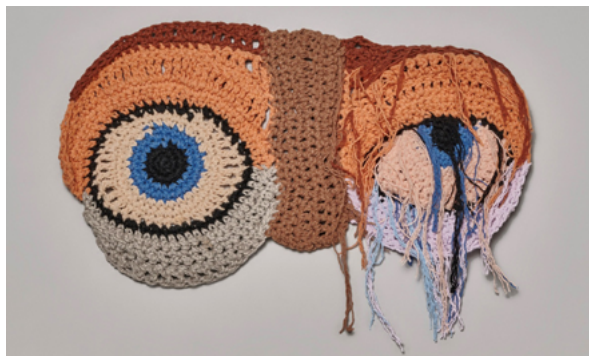
Paleis Soestdijk, Amsterdamsestraatweg 1, 3744 AA Baarn

www.paleissoestdijk.nl

De kunst van het herstellen

In het Zeeuws Museum is een nieuwe modetentoonstelling te zien: DARN, het Engelse woord voor 'verwensing', maar het betekent ook 'gestopt gat in kleding'. Vertrekkend vanuit de verzameling merklappen en eindeloos verstelde hemden uit de textielcollectie van het museum, laat deze tentoonstelling de schoonheid van het betere herstelwerk zien. De kunst van het herstellen raakt in de vergetelheid door welvaart en de komst van fast fashion, maar inmiddels is zelf kleding maken en repareren weer helemaal hot. Opvallend veel hedendaagse modeontwerpers en kunstenaars halen inspiratie uit 'ouderwets' brei-, haak- en stopwerk en passen het toe

in hun creaties. Dat op deze manier met je handen bezig zijn ook van therapeutische waarde is, zie je aan objecten gemaakt door mensen in geestesnood. Binnen de muren van een psychiatrische instelling vinden ze in het handwerken troost, therapie en een vorm van protest.

DARN – De schoonheid van het betere herstelwerk

nog tot en met 25 januari 2026

Zeeuws Museum, Abdij (Plein), 4331 BK Middelburg

www.zeeuwsmuseum.nl Foto Zeeuws Museum

museum tijdschrift

En nog veel meer...

Via de website museumtijdschrift.nl vindt u informatie over nog veel meer tentoonstellingen, in uw omgeving en afgestemd op uw interesse.

Uitgave Koninklijk NVVH-Vrouwennetwerk

Redactie Wil Hoeffnagel, Dieny Scheffer

Redactie adres centraalbureau@nvvh.nl

Lay-out 8days.nl